

Kursplan

Fakultetsnämnden för hälsa, socialt arbete och beteendevetenskap
Institutionen för pedagogik, psykologi och idrottsvetenskap

UV151L Läs- och skrivutveckling för grundskolans tidigare år, 30
högskolepoäng

Developing Reading and Writing Skills for the Early Years of
Compulsory School, 30 credits

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

GIN

Fastställande

Fastställd av institutionsstyrelsen vid Institutionen för pedagogik, psykologi och
idrottsvetenskap 2009-11-19

Kursplanen gäller från och med höstterminen 2010

Förkunskaper

Grundläggande behörighet samt Matematik B, Naturkunskap B och Samhällskunskap A
(Områdesbehörighet 16).

Förväntade studieresultat

Specialiseringens syfte är att den studerande ska tillägna sig goda kunskaper om aktuella
teorier och forskning om hur barns språk-, läs- och skrivförmåga utvecklas under åk 1-6.
De studerande ska också utveckla förmågan att under de tidiga skolåren didaktiskt
arbeta med och reflektera över svenskämnets innehåll och undervisningens utformning.

Delkurs 1 Grundläggande läs- och skrivutveckling, 15 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för aktuella teorier om grundläggande språk- läs- och skrivutveckling
- koppla ämnesteorier/ämnesdidaktik till lärande och undervisning
- se svenska språkets grundläggande struktur
- se språket utifrån ett klass, köns och etnicitetsperspektiv
- förstå betydelsen av kontextuella faktorer för språk-, läs- och skrivlärande
- visa kunskap om samtalets och berättandets betydelse för språk-, läs- och skrivutveckling
- Visa kunskap om skilda metoder och modeller för att stödja och utveckla barns förmåga att tala, samtala, läsa och skriva
- visa förmågan att planera, bedöma och utvärdera läs- och skrivundervisning
- analysera texter och elevproducerade texter

- använda estetiska uttrycksformer för att konkretisera muntligt och skriftligt berättande
- använda IKT i läs- och skrivundervisning
- fördjupa, analysera och kritiskt granska ämne-teoretiska och ämnesdidaktiska kunskaper för att kunna stödja läs- och skrivutveckling
- tillämpa forskningsmetodik utifrån egna frågeställningar kopplade till aktuell forskning
- tolka mål för åk 1-3

Delkurs 2 Fortsatt läs- och skrivutveckling, 15 hp

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- redogöra för aktuella teorier om hur elevers fortsatta språk-, läs- och skrivförmåga utvecklas
- förstå hur elever utvecklar förmågan att förstå texter i olika genrer
- kunna särskilja olika texttyper samt analysera elevproducerade texter
- se svenska språkets struktur
- visa kunskap om arbetssätt, metoder och modeller för att utveckla samtala, läsa och skriva i relation till nationella mål och riktlinjer
- se svenska språkets ljudstruktur i ett jämförande perspektiv
- se svensk grammatik i ett jämförande perspektiv
- granska vetenskapliga texter och metoder
- visa förmågan att planera, organisera, bedöma och utvärdera läs- och skrivundervisning
- använda estetiska uttrycksformer integrerade i svenskämnet
- använda IKT i läs- och skrivundervisning.
- tolka mål för åk 4-6

Innehåll

PROGRESSIONSLINJER

SPRÅKET SOM REDSKAP

Studenterna utvecklar såväl det egna språket som språket i ett didaktiskt perspektiv.

IT OCH LÄRANDE

Studenterna utvecklar sitt IT - kunnande under hela specialiseringen där ett funktionellt användande av den digitala teknikens möjligheter stödjer såväl språk-, läs- och skrivprocesser som lärande- och undervisningsprocesser.

VETENSKAPLIG PROGRESSION

Studenterna tillägnar sig vetenskapliga förhållningssätt genom att tillämpa forskningsmetodik utifrån egna frågeställningar, där en vetenskaplig analys med tillhörande dokumentation genomförs.

LÄRARPROFESSIONEN

Studenterna ges tillfällen att reflektera över hur de teoretiska ämnesstudierna i åk 1 – 6 kan omsättas i praktisk handling.

Delkurs 1 Grundläggande läs- och skrivutveckling 15 högskolepoäng

- Teorier om grundläggande språk-, läs- och skrivutveckling.
- Mål och riktlinjer för åk 1-3.
- Samtalets och berättandets betydelse för den grundläggande språk-, läs- och skrivutvecklingen.
- Betydelsen av samverkan mellan hemmet och skolan för grundläggande språkutveckling.
- Kontextuella faktorer såsom lärmiljö, skol- och klassrumsklimat samt samverkan.
- Barns skilda förutsättningar i tillägnet av språk-, läs- och skrivförmåga.

- arbetssätt, metoder och modeller för att främja läs- och skrivutvecklingen.
- Integreringar inom och mellan ämnen.
- Analys av texter och elevtexter.
- Planering, organisering, bedömning och utvärdering av språk-, läs- och skrivutveckling.
- IKT i språk-, läs- och skrivundervisningen.
- Tillämpning av vetenskapliga förhållningssätt och metoder.

Delkurs 2 Fortsatt läs- och skrivutveckling 15 högskolepoäng

- Teorier om fortsatt språk-, läs- och skrivutveckling.
- Mål och riktlinjer för åk 4- 6.
- Genrer, texttyper och stilarter.
- Skrivande och skrivprocess.
- Läsförståelsestrategier.
- Svensk språkstruktur i ett jämförande perspektiv.
- Barn- och ungdomsbokens funktion, innehåll och form samt boksamtal.
- Litteraturpedagogik, litteraturdidaktik och skolbibliotekets roll.
- Arbetssätt, metoder och modeller för att främja läs- och skrivutvecklingen.
- Integreringar inom och mellan ämnen.
- Analys av texter och elevtexter.
- Planering, organisering, bedömning och utvärdering av läs- och skrivutveckling.
- IKT i språk-, läs- och skrivundervisningen.
- Tillämpning av vetenskapliga förhållningssätt och metoder.

Undervisningsformer

Undervisningen genomförs i form av föreläsningar, gruppdiskussioner, litteraturseminarier, enskilda och gruppvisa uppgifter samt fältstudier.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. Kursen examineras dels vid obligatoriska seminarier där arbets- och tillämpningsuppgifter redovisas och diskuteras i grupp, dels genom individuell skriftlig examination. Examination genomförs också genom inlämningsuppgifter i lärplattform.

För betyget Godkänd krävs att förväntade studieresultat är uppfyllda. Betyg sätts efter varje delkurs. Betygen sammanställs och ett slutgiltigt betyg sätts på hela kursen.

Omtentamen erbjuds inom sex veckor (inom ramen för ordinarie terminstid) och antal tentamenstillfällen är begränsade till fem (Högskoleförordningen 6 kap 21 §).

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en skriftlig kursvärdering enligt institutionens webbaserade kursvärderingsmall. Kursvärderingen sammanställs och återkopplas till studenterna samt arkiveras enligt institutionens bestämmelser.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Litteraturförteckning Delkurs 1 - Grundläggande läs- och skrivutveckling 15 hp

Obligatorisk litteratur

Alleklev, B., & Lindvall, L. (2000). *Listiga räven. Läsinläring genom skönlitteratur*. Falun: En bok för alla, (75 s).

Arnqvist, A. (1993). *Barns språkutveckling*. Lund: Studentlitteratur, (157 s).

Bjar, L. & Liberg, C. (2003). *Barn utvecklar sitt språk*. Lund: Studentlitteratur, utdrag.

Chambers, A. (1994). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts, (170 s).

Elbro, C. (2004). *Läsning och läsundervisning*. Stockholm: Liber, (212 s).

Keene, E.O. & Zimmermann, S. (2003). *Tankens mosaik. Om mötet mellan text och läsare*. Uddevalla: Daidalos, (265 s).

Greaney, K. (2003). *First to Fourth to Thirteenth and (in all Probability), Still Dropping?* New Zealand's International Literacy Results: Some Personal Thoughts About the Reasons For The "Gap".

Saint-Laurent, L. & Giasson, J. (2005). Effects of a family literacy program adapting parental intervention to first grader's evolution of reading and writing abilities. *Journal of Early Childhood Literacy*. Vol. 5 (3) (s 253-278).

Liberg, C. (2006). *Hur barn lär sig läsa och skriva*. Lund: Studentlitteratur, (195 s).

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2003). *God läsutveckling – kartläggning och övningar*. Stockholm: Natur & Kultur, (72 s).

Skolverket. (2008). *Kursplan med kommentarer till mål som eleverna lägst ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret*. Stockholm: Skolverket.
www.skolverket.se/sb/d/2016

Skolverket. (2008). *Nya Språket lyfter*. Stockholm: Skolverket.
www.skolverket.se/sb/d/646

Skolverket. (2003). *Att läsa och skriva -forskning och beprövad erfarenhet. 2007:4*. www.multimedia.skolverket.se/data/object/5318/531824.pdf

Smith, F. (2000). *Läsning*. Stockholm: Liber, (229 s).

Taube, K. (2007). *Läsinlärning och självförtroende*. Uddevalla: Norstedts Akademiska Förlag, (131 s).

Wennås, B. (1989). *Processkrivning*. Göteborg: Gothia, (72 s).

Dessutom tillkommer:

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. Stockholm: Skolverket och Fritzes, (16 s).

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94*. Västerås: Skolverket och Fritzes, (19 s).

Skolverket. (2000). *Kursplaner för grundskolan*. Västerås: Skolverket och Fritzes, (6 s).

- valbar skönlitteratur för barn

Referenslitteratur

Patel, R., & Davidson, B., (2003) *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur, (123 s).

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket. (1998). Stockholm: Norstedts.

Svenska skrivregler. Utgivna av Svenska språknämnden, senaste upplagan

Litteraturförteckning Delkurs 2 - Fortsatt läs- och skrivutveckling 15 hp
Referenslitteratur

Patel, R., & Davidson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder*. Lund: Studentlitteratur, (123 s).

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (1998). Stockholm: Norstedts.

Svenska skrivregler. Utgivna av Svenska språknämnden, senaste upplagan

Obligatorisk litteratur

Chambers, A. (1994). *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Norstedts, (170 s).

Josefsson, G. (2009). *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. Lund: Studentlitteratur, (237 s).

Josephsson, O. & Melin, L. & Olov, T. (1990). *Elevtext. Analyser av skoluppsats från åk 1 till åk 9*. Lund: Studentlitteratur, (180 s).

Keene, E.O. & Zimmerman, S. (2003). *Tankens mosaik. Om mötet mellan text och läsare*. Uddevalla: Daidalos, (265 s).

Kjersén Edman, L. (2002). *Barn – och ungdomsböcker genom tiderna*. Stockholm: Natur och Kultur, (227 s).

Lindö, R. (2005). *Den meningsfulla språkväven*. Lund: Studentlitteratur, (218 s).

Malmgren, L.-G. (1996). *Svenskundervisning i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur, (161 s).

Molloy, G. (1996). *Reflekterande läsning och skrivning*. Lund: Studentlitteratur, (292 s).

Tannen, D. (1990). *Du begriper ju ingenting*. Kap. 9. Helsingborg: Wahlström & Widstrand, utdrag.

Wennås, B. (1989). *Processkrivning*. Göteborg: Förlagshuset Gothia, (72 s).

Kompendium.

Skolverket. (2008). *Nya Språket lyfter*. Stockholm: Skolverket.
www.skolverket.se/sb/d/646

Skolverket (2008). *Språket på väg*. Stockholm: Skolverket. www.skolverket.se

Dessutom tillkommer

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för förskolan, Lpfö 98*. Stockholm: Skolverket och Fritzes, (16 s).

Utbildningsdepartementet. (1998). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet, Lpo94*. Västerås: Skolverket och Fritzes, (19 s).

Skolverket. (2000). *Kursplaner för grundskolan*. Västerås: Skolverket och Fritzes, (6 s).

- valbar skönlitteratur för barn